

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. When did the dynasty of Hillel begin?
2. Who was the only Pharisee that was personally held in high esteem by Josephus? Why?
3. What economic tool did Rabban Shimon ben Gamliel use to control price gouging? What is its practical halachic application in everyday life?
4. Describe the death of Rabbi Yishmael Kohen Gadol?
5. Why do righteous people suffer in this world?

This and much more will be addressed in the second lecture of this series: "Rabban Shimon ben Gamliel and Rabbi Yishmael Kohen Gadol: The First of the Ten Martyrs".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series II Lecture #2

RABBAN SHIMON BEN GAMLIEL AND RABBI YISHMAEL KOHEN GADOL:
THE FIRST OF THE TEN MARTYRS

I. The House of Rabban Gamliel

A.

הלל ושמעון גמליאל ושמעון נהגו נשיאותן בפני הבית מאה שנה. שבת טו.

Hillel, Shimon, Gamliel, and Shimon led the Sanhedrin in the last hundred years of the Bais HaMikdash (Temple). **Shabbos 15a**

B.

ת"ר שמעון הפקולי הסדיר י"ח ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה אמר להם ר"ג לחכמים כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת הצדוקים עמד שמואל הקטן ותקנה. ברכות כח:

The Rabbis taught: Shimon Hapakuli arranged the eighteen brochos (benedictions) according to their proper order in the presence of Rabban Gamliel in Yavneh. Rabban Gamliel said to them, "Is there anyone who knows how to institute a benediction regarding the [elimination] of the Tzaddukim (or Minim)?" Shmuel Hakatan arose and instituted it. **Berachos 28b**

C.

רבן גמליאל אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל תרבה לעשר אומדות. אבות א:טז

Rabban Gamliel said, "Accept a teacher (or guide in practical matters) upon yourself and remove yourself from uncertainty; and do not give excess tithes by estimating [rather than measuring]." **Avos 1:16**

D.

בראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר ממיתתו עד שהיו קרוביו מניחין אותו ובורחין עד שבא רבן גמליאל ונהג קלות ראש בעצמו ויצא בכלי פשתן ונהגו העם אחריו לצאת בכלי פשתן. מועד קטן כז:

Originally, the transporting [and burial] of the deceased was more difficult for the relatives than the death [itself because of the high cost of shrouds]. It reached such a point that the relatives [who could not afford the high cost of a standard burial] would just abandon the body of the deceased and flee [for shame, leaving the burden of the burial on the community]. This was common until Rabban Gamliel took the liberty and [left in his will] that he be buried in [simple and inexpensive] shrouds of linen. Afterwards, the people followed his lead and also had themselves buried in linen shrouds. **Moed Katan 27b**

E.

ת"ר מימות משה ועד רבן גמליאל לא היו למדין תורה אלא מעומד משמת רבן גמליאל ירד חולי לעולם והיו למדין תורה מיושב והיינו דתנן משמת רבן גמליאל בטל כבוד תורה. מגילה כא.

The Rabbis taught: From the days of Moshe to the time of Rabban Gamliel they only learned Torah while standing [as a sign of respect towards the Torah]. From the time of the death of Rabban Gamliel a sickness befell the world, and [since it was too difficult to learn standing] they learned while sitting. This is the meaning of the Mishna (Sota 9:9): From the time of Rabban Gamliel [the Elder]'s death, the honor of the Torah ceased.

Megilla 21a

F.

משמת ר"ג הזקן בטל כבוד התורה ומתה טהרה ופרישות. סוטה מט.

From the time of the death of Rabban Gamliel the Elder, the honor of the Torah ceased and purity and abstinence died [with him]. **Sota 49a**

II. Rabban Shimon ben Gamliel

A.

שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה וכל המרבה דברים מביא חטא. אבות א:יז

Shimon his (Rabban Gamliel's) son said, "All my days I have been raised amongst Torah scholars and I found nothing better for oneself than silence; not study, but practice is the main thing, and one who talks excessively brings on sin." **Avos 1:17**

B.

מעשה שעמדו קניין בירושלים בדינר זהב אמר רבן שמעון בן גמליאל המעון הזה לא אלין הלילה עד שיהיה בדינרין בסוף נכנס לב"ד ולמד האשה שיש עליה ה' לידות ודאות ה' זיבות ודאות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ועמדו קניין ביום ההוא ברבעתים. כריתות ה.

There was an occasion that the price for a pair of birds (used as sacrifices in the Temple) went up to a golden dinar [an enormous price due to artificial price manipulation]. Rabban Shimon ben Gamliel [made an oath and] said, "By the dwelling place of G-d [I swear] that I will not let the night pass until the price goes down to [at least] two [silver] dinars (eight percent of the original inflated price)." The end was that he entered Bais Din (the court) and taught the following: A woman who gave five certain births or had five certain "zivos" (irregular menstrual bleeding for three consecutive days) [and must normally bring five sacrifices], brings one sacrifice (a pair of doves or pigeons) and is permitted to eat sacrificial food. The rest of the sacrifices (for the other births) [due to the extreme circumstances of price gouging] should not be [at present] compulsory. The price [went down] that day and stood at two quarters (one half of a silver dinar).

Creissos 8a

C.

אם המוכרים הדגים מייקרים השער נכון לתקן שלא יקנו דגים איזה שבתות וראיה ממשנה ספ"א דכריתות. באר היטב או"ח רמ"ב

If the merchants selling fish, [knowing that it is customary for Jews to buy fish for Shabbos], artificially raise the price, it is proper to institute a law that no one should buy fish for a few weeks [in order to lower the price]. A proof to this is the Mishnah at the end of the first chapter of Creissos (8a). **Baer Hataiv Orach Chaim 242**

D. He (John the son of Levi) then sent his brother Simon, and Jonathan, the son of Sisenna, and about a hundred armed men, to Jerusalem to Simon (Shimon), the son of Gamaliel, in order to persuade him to induce the commonalty of Jerusalem to take from me the government over the Galileans and to give their suffrages for conferring that authority upon him. This Simon (Shimon) was of the city of Jerusalem and of a very noble family of the sect of the Pharisees, which are supposed to excel others in the accurate knowledge of the laws of their country. He was a man of great wisdom and reason and capable of restoring public affairs by his prudence when they were in an ill posture. He was also an old friend and companion of John, but at that time he had a difference with me. When, therefore, he had received such an exhortation, he persuaded the high priests, Ananus and Jesus (Yehoshua) the son of Gamala, and some others of the same seditious faction to cut me down. Now I was growing so great, and not to overlook me while I was aggrandizing myself to the height of glory, and he said that it would be for the advantage of the Galileans if I were deprived of my government there. **The Life Of Flavius Josephus Chap. 38**

III. Rabbi Yishmael ben Elisha Cohen Gadol

A.

תניא א"ר ישמעאל בן אלישע פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים וראיתי אכתריאל י-ק ד' צבקות שהוא יושב על כסא רם ונשא ואמר לי ישמעאל בני ברכני אמרתי לו יה"ר מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפנים משורת הדין ונענע לי בראשו וקמ"ל שלא תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך. ברכות ז.

We learned in a Braisa the following: Rabbi Yishmael ben Elisha said, "One time I entered the Holy of Holies to burn incense and I saw a Heavenly vision of "Kasrikail" [a vision of Hashem or the Angel Matatron] who was sitting on the lofty and exalted Throne. He said to me, 'Yishmael, my son, bless me.' I said to Him, 'May it be your will that your attribute of compassion will overcome your anger, and that your compassion should be revealed over your other attributes, and you should act towards your children (the Jewish People) with the attribute of compassion, and you should act towards them beyond the letter of the law (with compassion rather than with the strict enforcement of the law).' He nodded towards me (in agreement)." We see from this incident that the blessings of even a simple person should not be taken lightly. **Berachos 7a**

B.

א"ר ישמעאל בן אלישע שלשה דברים סח לי סוריאלי שר הפנים. ברכות נא.

Rabbi Yishmael ben Elisha said, "Surial the Angel of the inner sanctum told me three things ... " **Berachos 51a**

IV. Martyrdom

A.

וכשתפשו את רשב"ג ואת רבי ישמעאל ליהרג היה רשב"ג יושב ותוהה בדעתו ואומר אוי לנו שאנו נהרגין כמחללי שבתות וכעובדי כוכבים וכמגלי עריות וכשופכי דמים. אמר לו רבי ישמעאל בן אלישע רצונך שאומר לפניך דבר אחד אמר לו אמור אמר לו שמא כשהיית מיסב בסעודה באו עניים ועמדו על פתחך ולא הנחתם שיכנסו ויאכלו אמר לו השמים אם עשיתי כן אלא שומרים היו לי יושבין על הפתח כשהיו עניים באים היו מכניסין אותן אצלי ואוכלין ושותין אצלי ומברכין לשם שמים. אמר לו שמא כשהיית יושב ודורש בהר הבית והיו כל אוכלוסי ישראל יושבין לפניך זחה דעתך עליך. אמר לו ישמעאל אחי מוכן אדם שיקבל את פגעו. והיו מתחננין לאספקלטור זה אמר אני כהן בן כהן גדול הרגני תחלה ואל אראה במיתת חבירי [וזה אמר לו אני נשיא בן נשיא הרגני תחלה ואל אראה במיתת חבירי] אמר להם הפילו גורלות והפילו ונפל הפור על רשב"ג. מיד נטל החרב וחתך את ראשו. נטלו רבי ישמעאל בן אלישע והניחו בחיקו והיה בוכה וצועק פה קדוש פה נאמן פה קדוש פה נאמן פה שמוציא סנדלפונין טובות ואבנים טובות ומרגליות מי הטמינך בעפר ומי מילא לשונך עפר ואפר. עליך הכתוב אומר חרב עורי על רועי ועל גבר עמיתי. לא הספיק לגמור הדבר עד שנטלו החרב וחתכו את ראשו. אבות ד'רבי נתן לח:ג.

When they (the Romans) seized Rabban Shimon ben Gamliel and Rabbi Yishmael to be killed, Rabban Shimon ben Gamliel was sitting and wondering aloud, "Woe to us that we [are about to be] killed like [criminals who are] desecrators of Shabbos, idol worshippers, adulterers, and murderers. Rabbi Yishmael ben Elisha said to him, "Would you please let me tell you one thing." He (Rabban Shimon ben Gamliel) replied, "Speak." He (Rabbi Yishmael) said to him, "Perhaps while you were reclining at a meal, poor people came and stood at your door and you didn't let them in to eat?" He (Rabban Shimon ben Gamliel) replied, "By the Heavens (he made an oath), this was not so. [In fact,] my guards were standing by the doorway and when poor people would come, they would bring them in to me and they would eat and drink and make benedictions for the sake of Heaven." He (Rabbi Yishmael) said to him, "When you were sitting and expounding on the Temple Mount and all the crowds of Jews were sitting in front of you, perhaps you felt a touch of pride?" He (Rabban Shimon ben Gamliel) said to him, "Yishmael, my brother, the person (referring to himself) is ready to receive his punishment."

They began to plead with the executioner. This one said, "I am a priest, the son of a High Priest. Kill me first, so that I see not the death of my colleague." The other said, "I am a prince (president of the Sanhedrin) the son of a prince. Kill me first so that I see not the death of my colleague." He said to them, "Throw lots." They threw lots and the lot landed on Rabban Shimon ben Gamliel. He (the executioner) immediately took the sword and cut off his head. Rabbi Yishmael ben Elisha took it (the head) and placed it in his lap and cried and screamed, "A holy mouth, a scrupulous mouth, a holy mouth, a scrupulous mouth. A mouth that produced the most precious gems and pearls. Who covered you with dirt? Who filled your tongue [with] dust and ashes? Regarding you did Scripture state, "Awake, O sword, against my shepherd, and against the man that is my fellow ... (Zechariah 13:7)." He wasn't able to finish the verse before they took the sword and cut [off] his head. **Avos D'Rabbi Noson 38:3**

B.

וכשבאו רשב"ג ורבי ישמעאל גזרו עליהם שיהרגו והיה רבי ישמעאל בוכה ור"ש אמר אברך בשתי פסיעות אתה נתן בחיקם של צדיקים ואתה בוכה א"ל אני בוכה על שאנו נהרגין כשופכי דמים וכמחללי שבתות אמר לו שמא בסעודה היה יושב וישן ובאה אשה לשאול על נדתה על טהרות שלה ואמר לה השמש ישן הוא והתורה אמרה אם ענה תענה אותו ומה כתיב והרגתי אתכם בחרב וי"א רשב"ג היה בוכה ורבי ישמעאל השיבו בדברים אלו וכשנהרג ר"ש ור"י באתה השמועה אצל ר"ע וריב"ב עמדו וחגרו מתניהם שק וקרעו בגדיהם ואמרו אחינו ישראל אלו טובה היתה לעולם תחלה לא היו מקבלים אלא ר"ש ור"י ועכשיו גלוי היה לפני מי שאמר והיה העולם שסוף פורענות גדול עתיד לבוא לעולם ולפיכך נסתלקו אלו מן העולם הצדיק אבד ואין איש שם על לב ואומר יבא שלום ינחונו על משכבותם. מסכת שמחות פרק ח

When Rabban Shimon ben Gamliel and Rabbi Yishmael came, they (the Romans) decreed upon them that they should be killed. Rabbi Yishmael began crying. Rabban Shimon said, "Young man! Soon you will be resting in the laps of the "tzaddikim" (the righteous) and you are crying?" He replied, "I am crying because we are being killed like murderers and desecrators of Shabbos." He (Rabban Shimon) said, "Perhaps, when you were sitting at a meal and fell asleep, a woman came to you to ask about her status of purity. Your servant then said to her, '[He can't be disturbed because] he's sleeping.' And the Torah says [regarding such behavior]: If you afflict him (the orphan or widow)... and what is written [after that]? : And I will kill you by the sword."

There are those who say that it was Rabban Shimon ben Gamliel who was crying and it was Rabbi Yishmael who replied.

When Rabban Shimon and Rabbi Yishmael were killed, the news came to Rabbi Akiva and Rabbi Yehudah ben Bava. They arose, bound their loins with sack cloth, and rent their garments. They said, "Our brethren of Israel, if good was destined to come to the world, the first ones to receive it would have been Rabban Shimon and Rabbi Yishmael. Now it is clear that it is revealed unto the One who said and the world came into existence (Hashem) that great suffering is destined to come to the world. Therefore, these were removed from the world (not to see and experience the world's suffering).' 'The righteous perish, and no man lay it to heart; and merciful men are taken away, none considering [that because of the bad destined to come is the righteous taken away].(Isaiah 57:1)' And it says, '[He shall enter into peace,] they shall rest in their beds, [each one walking in his uprightness (ibid)].'" **Maseches Semachos Chapter 8**

C.

אמר שמואל עוד אחרת יש להם ברומי אחת לשבעים שנה מביאין אדם שלם ומרכיבין אותו על אדם חגיג ומלבישין אותו בגדי אדם הראשון ומניחין לו בראשו קרקיפלו של רבי ישמעאל ותלו ליה בצואריה מתקל ר' זוזי דפיזא ... עבודה זרה יא:

רש"י: קרקיפלו של ר' ישמעאל. כהן גדול ומהרוגי מלכות היה ומתוך יפיו נכנס בלב בת קיסר והפשיטה עור פניו וחנטה באפרסמון שתהא מקיימת ולא ישתנה ועדיין מונח בגינזי רומי.

Shmuel said, "There is yet another holiday that the pagans celebrate in Rome. Once in seventy years they (the Romans) bring a healthy man and put him on [the shoulders of] a lame man. They clothe him in the [special] clothes of Adam HaRishon [the first man] and they put on his face the facial skin of Rabbi Yishmael ben Elisha and they hang from his neck 'piza' (an extremely rare precious stone) weighing two hundred [silver] 'zuz' ..."

Avodah Zarah 11b

Rabbi Yishmael was a High Priest and one of those killed by the [Roman] government. Because he was so handsome, the daughter of Caesar desired that his beauty be preserved so they stripped the skin off his face and embalmed it in "apharsmon", (a rare) oil, so that it would be preserved and wouldn't change [and decay]. It is still lying in the archives of Rome. **Rashi ibid.**

D.

קרקפלו של ר' ישמעאל מונח בראש מלכים. חולין קכג.

The facial skin of Rabbi Yishmael is [often] placed on the faces of [the Roman] emperors. **Chulin 123a**

E.

הרואה בחלום רבי ישמעאל בן אלישע ידאג מן הפורענות.

רש"י: רבי ישמעאל בן אלישע מהרוגי מלכות היה והפשיטו עור קרקפתו בחייו. ברכות נו:

One who sees Rabbi Yishmael ben Elisha in a dream should worry [that this dream is a prophecy] about punishment. **Berachos 57b**

Rabbi Yishmael ben Elisha was one of those that were killed by the [Roman] government. They stripped the skin off his face while he was still alive. **Rashi ibid.**

F.

בעשרים וחמשה בו נהרג רבן שמעון בן גמליאל ור' ישמעאל בן אלישע ור' חנינא סגן הכהנים. מגילת תענית – פרק ימי הצומות

On the twenty fifth of Sivan, Rabban Shimon ben Gamliel, Rabbi Yishmael ben Elisha, and Rabbi Chanina "Segan HaKohanim" (the deputy High Priest) were killed. **Megillas Taanis - Perek Yimai HaTzomos**

V. The Ten Martyrs

A.

פעם אחת היה יושב ועוסק בתורה ומצא כתוב וגונב איש ומכרו וגו' והלך וטח הבית כולו בנעלים ודבקם בכתלים ושלח אחר רבן שמעון בן גמליאל וחביריו ואמר להם מי שגונב איש מבני ישראל והלך ומכרו מה דינו? אמרו לו חייב מיתה אמר להם אם כן אתם חייבים מיתה קבלו על עצמכם דין שמים. אמרו לו למה, אמר להם בשביל אחי יוסף שמכרו את יוסף דכתיב וימכרו את יוסף וכתוב על מכרם בכסף צדיק ואביון בעבור נעלים ולכן מלא אותו רשע את הבית במנעלים כדי שיכירו באיזה דבר מכרו את יוסף שנאמר בעבור נעלים, בדמי נעלים.

ואותו קיסר הרשע היה יודע שמכרוהו בנעלים, ואמר להם קבלו עליכם דין שמים. אמרו לו אם אחי יוסף מכרו אחיהם אנו מה פשענו ולמה תהרוג אותנו אמר להם אם היו אחי יוסף היום בחיים הייתי תופשם ועושה בהם דין, עכשיו שאינם בחיים אעשה בכם דין שאתם שקולים כאחי יוסף במכירתו. אמרו לו תן לנו זמן שלשה ימים עד שנדע אם גזרה זו באה מן השמים נקבל עלינו דין שמים נתן להם זמן שלשה ימים ונתקבצו הללו הרוגי מלכות ואלה הן: רבן שמעון בן גמליאל ור' ישמעאל בן אלישע כהן גדול, ר' עקיבא בן יוסף ור' יהודה בן בבא, ר' חנינא בן תרדיון ור' ישבב הסופר, ר' אלעזר (נ"א ר' יהודה) בן דמא ור' חנינא בן חכינאי, ר' חוצפית המתורגמן ור' אלעזר בן שמוע. אלו הן עשרה הרוגי מלכות שנהרגו על שמכרו את יוסף, וקטן שבכולם היה ר' ישמעאל כ"ג. אמר להם אם דעתכם שתחלקו עמי בעון שאזכיר השם עכשיו אעלה לרקיע ונדע, אם נגזרה גזרה זו מן השמים אנו מקבלין עלינו ואם אינה מן השמים אני יכול לבטלה בשם.

ובזמן שהיה רוצה לעלות לרקיע היה מזכיר את השם ורוח נושאו ופורח באויר ועולה לרקיע, ובא גבריאל לקראתו והיה מספר לו כל דבר שהיה רוצה, ובאותה שעה שהזכיר את השם קבלתו רוח סערה והעלתה אותו לשמים, וכיון שעלה פגע בו מטטרון שר הפנים אמר לו מי אתה? א"ל אני ישמעאל בן אלישע כהן גדול, אמר לו אתה ישמעאל שקונך משתבח בך כל היום ואומר יש לי עבד בארץ כמותך זיוו כזיוך ומראהו כמראך? אמר לו אני הוא ישמעאל. אמר לו מה טיבך במקום הזה, א"ל גזרה גזרה עלינו המלכות להרוג עשרה מחכמי ישראל, ועליתי לידע אם גזרה זו מן השמים נקבלנה עלינו ואם לאו שאינה מן השמים יכולים אנו לבטלה. אמר לו במה אתם יכולים לבטלה, א"ל בשם, א"ל מטטרון שר הפנים: אשריך ישראל שגלה לך הקב"ה סוד השם שלא גלה אותו למלאכי השרת, שאתם יכולים לבטל את הגזרות בשם המפורש. אך אי ישמעאל בני כך שמעתי מאחורי הפרגוד בת קול צווחת ואומרת עשרה מחכמי ישראל מסוריך למלכות.

א"ל ר' ישמעאל למה, א"ל מפני שהיתה מריבה לפני הקב"ה סמאל עם מיכאל ואמר לפניו: רבש"ע, כלום כתבת בכל התורה אות אחת לבטלה והלא כתיב לא נפל דבר אחד וגו' והנה כתיב וגונב איש ומכרו וגו', ובני יעקב שמכרו את יוסף עדיין לא גבית מהם דינם. מיד גזר הקב"ה על עשרה מחכמי ישראל שיהרגו. השיב ר"י ואמר ולא מצא הקב"ה עשרה שיפרעו מהם דינו של יוסף אלא ממנו? א"ל מטטרון: אי ישמעאל חייך לא מצא הקב"ה עשרה ששקולים כבני יעקב כ"א אתם. אמר לו ומה זה לפניך? א"ל מזבח, א"ל וכי קרבן ומזבח יש למעלה, א"ל כל מה שיש למטה יש למעלה, דהא כתיב: בנה בניתי בית זבול לך. אמר לו ומה אתם מקריבים עליו, וכי יש לכם פרים אילים וכבשים? א"ל אין לנו לא פרים ולא אילים וכבשים אלא נשמותיהם של צדיקים אנו מקריבים עליו לפני הקב"ה. כיון ששמע ר"י כך אמר הא למדתי מה שלא שמעתי מעולם.

וכיון ששמע את דברי מטטרון ירד לארץ ומצא את חביריו בתענית ובתפלה, אמרו לו מה בידך, אמר להם לכו ורחצו והטהרו ולבשו תכריכין שלכם שגזרה זו מלפני הקב"ה א"ר ישמעאל: כשבאתי והעדתי עדות זו מלפני כסא הכבוד שמחו כל חבירי וישבו לפני ר' נחוניא בן הקנה ועשו משתה ושמחה, וישב ר' ישמעאל ורשב"ג בן זוגו והיו שמחין ומתאבלין, מתאבלין משמאל שנקנסה עליהם מיתה משונה, ושמחין ומרקדין מימין על

שהבטיחם הקב"ה שהם שקולין כבני יעקב, ולא עוד אלא שאמר להם הנשיא בשמחתם: אלקי ישראל יקבל נפשותינו קרבן לעשות מהן נקם ברומי הרשעה, נגילה ונשמחה בשמחת כנור ועוגב, והיו יושבים ועוסקין בהלכות פסח ושונים אלו עוברין בפסח כותח הכבלי זה אומר מחמץ זה אומר אינו מחמץ, ולא הספיקו לגמור את ההלכה עד שבא הגמון של מלך וחברו שלופה בידו, אמר להם עדיין לבבכם פנוי בתורה והרי אתם יודעים קצבם שנקנסה עליהם דין

מיתה. אמרו עליו על ר' ישמעאל בן אלישע כ"ג שהיה כאחד משבעה אנשים יפים שהיו בעולם ואלו הן: אדם הראשון, יעקב, יוסף, שאול, אבשלום, ר' אבהו, ור' ישמעאל. ובשעה שהביאוהו לרומי כל הנשים שרואות אותו שופעות דם, וכשהביאוהו לפני המלך אמר לו: יש באומתך כמותך או יפה ממך, אמר לו: לאו, מיד גזר עליו הריגה. בא אותו הגמון לחתוך את ראשם של ר"י ושל רשב"ג, אמר לו ר"י: חייך התחל בי שאני כהן גדול וכן כ"ג מזרע אהרן הכהן הרגני תחלה ואל אראה במיתת חכמים, א"ל רשב"ג: לא כן, אלא אני נשיא בן נשיא הרגני תחלה ואל אראה במיתת חברי. אמר להם אותו הגמון נחש צפעוני: אם כן הפילו גורלות, ונפל הגורל על רשב"ג, מיד פשט רשב"ג את צוארו ונטל איספקלטור את החרב והתיז את ראשו, ויאמר לר' ישמעאל פשוט את צוארך, אמר ר' ישמעאל חייך הנח לי רגע אחד עד שאבכה על הצדיק, אמר לו עשה, מיד נטל ר' ישמעאל את ראשו של רשב"ג ונתנו על ארכבותיו ונתן עיניו על עיניו ופניו על פניו וחוטמו על חוטמו ופיו על פיו ואמר, אי הפה המתגבר בגבורה של תורה של עם קדוש וטהור, פה מוציא מרגליות מי יטמינך בעפר. איך נקנסה עליך מיתה משונה כזו, עליו הכתוב אומר: חרב עורי על רעי ועל גבר עמיתי אמר לו אותו הגמון ריקה עד שאתה בוכה על מיתתו בכה על מיתתך שקשה ממיתתו. מיד התחיל צווח עד שנשקפה בתו של קיסר לקול צעקתו וראתה אותו וחמדה פיו. אמרו: מימות יוסף לא היה יפה כמוהו, אמרה לאותו הגמון המתן לי שעה אחת עד שאכנס אצל אבי, נכנסה אצל אביה ואמרה לו שאלה אחת יש לי אצלך, אמר לה המלך: שאלתך עשויה חוץ מישמעאל וחביריו, אמרה לו: אבא, היא שאלתי שרציתי לשאול ממך בדבר הזה, אמר לה לא תעשה שאלתך, אמרה לו אם כן תן לי רשות לפשוט עור פניו.

מיד גזר עליו המלך להפשיט עור פניו בעודנו חי, וכיון שהגיע הפושט למקום תפילין, התחיל ר"י לצעוק צעקה גדולה ומרה וישא את קולו ויבך, אמרו לו: מפני מה לא בכית עד עכשיו ועתה אתה מתחיל לבכות, אמר להם ר"י: על נשמתני איני בוכה אלא על מקום שבו נתון שם קל עליון על התפילין, אמרו לו: וכי עדיין אתה בוטח בשם ד' אם גדול הוא יבא ויצילך עכשיו. ומן אותה צעקה שצעק ר"י נזדעזע כל העולם, אר"י: והרי מכמה שהיו לפני וממה שיהיו אחרי לא נקנסה בעולם מיתה זו, יצתה בת קול ואמרה לא קרית גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב וגו'. פתחו מלאכי השרת ואמרו לפני הקב"ה: רבש"ע צדיק זה שהראית לו גנזי ריקעים גזרה זו נגזרה עליו? אמר להם הקב"ה: הניחו לו כדי שתעמוד זכותו לדורות ועוד זעק שניה ונזדעזע כסא הכבוד ובקש הקב"ה להפוך את העולם לתהו ובהו. ירד גבריאל ואמר לו לר"י: אם תצעק שלישית יהפך העולם לתהו ובהו, אלא אשריך ישמעאל ואשרי חבריך מה צפון לכם, כיון ששמע ר"י כך הפך פניו עד שיצאה נשמתו. פתח הקב"ה ואמר עליו: זכר צדיק לברכה, פתחו מיכאל וגבריאל ואמרו: זכרו לחיי העולם הבא, פתחו חיות הקדש ואמרו: תנוח נפשו בצרור החיים, פתחו שרפים ואמרו: רוח ד' תנחנו, פתחו המלאכים וכל צבא מעלה ואמרו: זכרו לחיי עולם עם הצדיקים. ועוד פתחו מיכאל וגבריאל ואמרו: אשריהם שזכו להתקרב על גב המזבח שבמרומים, ועוד פתח הקב"ה ואמר להם:

ממתים ידך ד' ממתים מחלד בגו'. ועדיין קלסתר פניו של ר"י ברומי היא אדום הרשעה, ובכל שבעים שנה מביאין אדם שלם ומרכיבין אותו על חגר ומלבישין אותו בגדו של אדם הראשון ומביאין קלסתר פניו של ר' ישמעאל ומניחין אותו על ראשו ומייתין מתקל ד' זוזי פיתקא ותליה ליה על צואריה ומביאין כרוז ומכריז לפניו דחמא חמא דלא חמא לא חמא, ומסיימין ווי לדין כד יקום דין והקב"ה יאבד אדום הרשעה לקיים מה שכתוב "ונתתי נקמתי באדום וגו'". מדרש אלה אזכרה

Once he (Caesar) was sitting and learning Torah and found written, "One who kidnaps a man and sells him etc." (Exodus 21:16) He proceeded to cover his palace with shoes and pasted them on the walls and sent after Rabbi Shimon the son of Gamliel and his friends and said to them, "One who kidnaps a fellow Jew and sells him, what should be done to him?" They replied to him that he is worthy of the death penalty. The Emperor replied, "If such is the case, you are worthy of the death penalty. Accept upon yourselves the judgement of Heaven." "Why?" asked the Rabbis. The Emperor replied, "Because of the [sins of the] brothers of Joseph who sold Joseph. And it is written, 'Because they sold a righteous person for silver and a destitute man for a pair of shoes. (Amos 2:6)'" That is why the evil one (Caesar) filled the palace with shoes so that they (the Sages) would recognize the object for which they sold Joseph. As it says: for a pair of shoes, meaning the monetary equivalent of a pair of shoes.

That evil Caesar knew that they sold him for the shoes and told them (the Sages), "Accept upon yourselves the Heavenly Judgement." They said to him, "If the brothers of Joseph sold [Joseph], how have we sinned, and why should you kill us?" He replied, "If the brothers of Joseph were alive today, I would have seized them and prosecuted them. Now that they are not alive, I will prosecute you because you are the equal of the brothers of Joseph at the time of his sale." They said to him, "Give us a time [delay] of three days so will be able to ascertain if this decree comes from Heaven. We will accept the judgement of Heaven." He granted them a stay of three days and those [that were destined to be] killed by the government gathered together. This is the list: Rabban Shimon ben Gamliel, Rabbi Yishmael ben Elisha, Rabbi Akiva ben Yosef, Rabbi Yehudah ben Bava, Rabbi Chanina ben Tradion, Rabbi Yeshevav the Scribe, Rabbi Elazar ben Dama, Rabbi Chanina ben Chachinai, Rabbi Chutzpis the Interpreter and Rabbi Elazar ben Shamuah. This is the list of the Ten Martyrs that were killed by the government because they sold Joseph.

The smallest of them was Rabbi Yishmael ben Elisha, the High Priest. He said to them, "If you would be willing to share responsibility with me, I would utter the Divine Name in order to ascend to Heaven so that we would know [whether these deaths were Divinely ordained]. If this decree is [truly] Divinely ordained, we must accept it upon ourselves. If it is not Divinely decreed, I will be able to annul it through use of the Divine Name."

When he wanted to ascend to Heaven, he would mention the Divine Name and a spirit would lift him up. He would soar through the air and rise to Heaven. [The Angel] Gabriel would come out to greet him and he would relate to him all that he wanted. [This time], when he mentioned the Divine Name, a turbulent spirit took him and lifted him up to Heaven. As soon as he ascended, he encountered Matatron, the Angel of the inner sanctum. He asked him, "Who are you?" "I am Yishmael ben Elisha the High Priest," he replied.

He (Matatron) said to him, "You are [the] Yishmael that your Master (Hashem) exalts in daily and says, 'I have a servant on earth just like you (Matatron); his splendor is like your splendor and his appearance is like your own appearance'?" He replied, "I am Yishmael." He (Matatron) asked him, "What are you doing here?" He answered, "A decree was made by the [Roman] government to kill ten of the Sages of Israel. I ascended to find out whether this decree is [actually] Divinely ordained. If so, we will accept it upon ourselves. If it is not, we have the ability to annul it." He asked, "How can you annul it?" "Through use of the Divine Name," he replied. Matatron the Angel of the inner sanctum said to him, "Fortunate are you, Israel, that the Holy One, blessed be He, has revealed to you the secret of the Divine name, something that he has not revealed [even] to the ministering Angels, for you are able to annul a decree through use of the Divine Name. However, woe [to you] Yishmael my son. I have heard from behind the [Divine] curtain a voice screaming out and saying, 'Ten of the Sages of Israel are [to be] handed over to the [Roman] government.'"

Rabbi Yishmael asked him, "Why?" He replied, "Because there was an argument between the Holy One, blessed be He, Samael, and Michael. He (Samael) said in His presence, 'Master of the Universe, have You ever written [even] one letter in the whole Torah unnecessarily? Is it not written: No thing went unfulfilled ...' and behold it is written: 'He who steals a man and sells him shall be put to death. (Exodus 21:16) You have not as yet punished the sons of Jacob that sold Joseph.' Immediately, Hashem decreed that ten Jewish Sages should be put to death." Rabbi Yishmael asked, "Hashem couldn't find ten people [in the whole world] to be punished for the crime against Joseph except for us?" Matatron replied, "Woe, Yishmael, by your life, the Holy one, blessed be He, could not find ten that were the equivalent of the sons of Jacob except for you."

He asked him (Matatron), "What is that before you?" He answered, "An altar." "Is there a sacrifice and altar in the upper world?" he asked. He answered, "All that exists below exists above, for it is written: I have built a house for you to dwell in, a settled place for you to abide in for ever. (Kings I 8:13)" He asked: "What do you sacrifice on it (the Heavenly altar)? Are there bullocks, rams, or lambs?" He replied, "We have neither bullocks, rams, nor lambs. Rather, the souls of the righteous (tzaddikim) do we offer unto the Holy One, blessed be He." When Rabbi Yishmael heard this explanation, he said, "I've learned something [new] that I never heard before."

As soon as he heard the words of Matatron, he descended to earth and found his colleagues in fasting and prayer. They asked him, "What [information] do you have?" He answered: "Go wash and purify [yourself] and dress in your shrouds because this decree has been ordained by G-d." Rabbi Yishmael said: "When I came and presented this testimony [that came from] before the Throne of Glory, all my colleagues rejoiced and sat before Rabbi Nechunia ben Hakoneh and made a joyous banquet."

Rabbi Yishmael and Rabban Shimon ben Gamliel his partner sat [with them] and were rejoicing and mourning [at the same time]. They were in mourning because it had been decreed that they die a violent death. They were rejoicing and dancing because G-d had assured them that they were the equal of the sons of Jacob. Furthermore, the "Nasi" (Rabban Shimon ben Gamliel) in the midst of their jubilation told them, "G-d of Israel, accept our souls as a "korbon" (sacrifice) to make from them a source of punishment and revenge against Rome the evil (empire). Let us rejoice and regale with the revelry of the harp and flute."

They were sitting and studying the laws of Passover and were reviewing: (Pesachim Chapter 3) For the following substances one is in violation [at the time of Passover], "Cutach HaBavli" (a certain condiment). One Sage argued that it contains leavened bread that one is held responsible for on Passover. The other Sage said that it does not. They were not able to complete their discussion before the officer of the Emperor came with his unsheathed sword in his hand. He said to them, "Your hearts are still attentive to the Torah and behold you are aware of your end; that you are sentenced to death!"

It has been said about Rabbi Yishmael ben Elisha, the High Priest, that he was one of the seven most handsome men that ever existed. These were the following: Adam HaRishon (the first man), Jacob, Joseph, Saul (the first king of Israel), Absalom, Rabbi Abahu, Rabbi Yishmael. At the time they brought them to Rome, all the women who saw him (Rabbi Yishmael) began bleeding (irregular menstrual blood). When they brought him to the Emperor, he said to him, "Is there any amongst your nation that is equal to or better than you [in beauty]?" He answered, "No." Immediately he decreed upon him death. That officer came to cut off the heads of Rabbi Yishmael and Rabban Shimon ben Gamliel. Rabbi Yishmael asked of him, "By your life, start with me first for I am a High Priest the son of a High Priest from the seed of Aaron the Priest. Let me not see the death of [one of the] Sages." Rabban Shimon ben Gamliel said to him (the officer), "Not so! Rather, I who am the "Nasi" (Prince and President of the Sanhedrin) son of the "Nasi" should be killed first so that I see not the death of my colleague." The officer, a viper, replied, "If so, cast lots."

The lot fell on Rabban Shimon ben Gamliel. Without delay, Rabban Shimon ben Gamliel stretched out his neck. The executioner took his sword, severed his (Rabban Shimon's) neck, and told Rabbi Yishmael, "Stretch out your neck." Rabbi Yishmael said, "By your life, leave me for a moment so that I may weep over the "tzaddik" (saint)." He replied, "[You may] do so." Immediately, Rabbi Yishmael took the head of Rabban Shimon ben Gamliel and put it on his knees. He put his eyes on his eyes, his nose on his nose, his mouth on his mouth and exclaimed: "Oh, the mouth that was overpowering with the strength of the Torah of the holy and sacred nation; the mouth that uttered pearls, who covered you with dust? How was such a violent death meted out to you?"

Regarding him it is written: Awake, O sword, against my shepherd, and against the man that is my fellow. (Zechariah 13:7) The officer said to him, "Fool! Rather than bemoaning his death, bemoan your own; for yours is more harsh than his." At once he began screaming, causing the daughter of Caesar to see [and investigate] the source of the cry. She saw him and was enraptured with his beauty. It was said that since the days of Joseph there was no one [to compare with him] in beauty. She told the officer, "Wait an hour until I enter [the chambers] by my father." She entered [the chambers] of her father and said to him: "I have one request to make of you." The Emperor replied, "Consider any request done, with the exception of Rabbi Yishmael and his colleagues." She said, "Father that is [exactly] the request that I wanted to make of you." He answered, "Your request cannot be acted upon." She said, "If so, give me permission to strip off the skin of his face."

Immediately, the Emperor decreed that his facial skin be stripped off while he was still alive. When the flayer reached the place of "tephillin" (phylacteries), Rabbi Yishmael began to scream a great and mournful scream and lifted his voice and cried. They asked him: "Why haven't you cried until now and just now you've begun to cry?" "I am not crying for my soul," he replied. "I am crying, rather, for the place where the name of the most High G-d is [represented] on the 'tephillin'." They said to him, "You still trust in the name of G-d? If he is great let him come now and save you." From that scream of Rabbi Yishmael the world shook. Rabbi Yishmael said, "From those that preceded me and those that are destined to come after me, there has never been [nor will there be] such a death meted out ." A Heavenly voice called out, "Haven't you studied the verse: Also, every sickness and every plague which is not written in this book of the Torah, them will the Lord bring upon you, until you will be destroyed. (Deuteronomy 28:61)" The ministering angels began to speak to G-d, "Master of the Universe! [Against] this 'tzaddik', to whom you showed the hidden things of Heaven, you should make such a decree?" The Holy One, blessed be He, said to them, "Leave him, so that his merit shall stand for future generations." He (Rabbi Yishmael) cried out a second time and the [Divine] Throne of Glory shook [again]. [At once,] the Holy One, blessed be He, desired to revert the world back to its primordial state (tohu vavohu). The Angel Gabriel descended and said to Rabbi Yishmael, "If you cry out a third time, the world will revert back to 'tohu vavohu'. However, fortunate are you Rabbi Yishmael and fortunate are your colleagues. [Look] what is in store for you." When Rabbi Yishmael heard this, he turned his face until his soul departed. The Holy One, blessed be He, began speaking and said, "The memory of a 'tzaddik' (saint) is blessed. (Proverbs 10:7)" Michael and Gabriel began speaking and said, "His memory is to be for the [eternal] life of the World the Come." The Holy "Chayos" began speaking and said, "May his soul be bound up in the bond of life." The "Seraphim" began speaking and said, "The spirit of G-d shall lead him." The Angels and all the Hosts of above began speaking and said, "His memory shall be for eternal life with all the 'tzaddikim.'" Michael and Gabriel began to speak again and said, "Fortunate are they that merited to be offered on the altar of the loftiest heights." **Midrash Aileh Ezkerah**

B.

א"ר אבא בר כהנא מאי דכתיב חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע חולין הוא מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע. ולא והכתיב והכרתי ממך צדיק ורשע בצדיק שאינו גמור אבל בצדיק גמור לא והכתיב וממקדשי תחלו ותני רב יוסף אל תקרי ממקדשי אלא ממקודשי אלו בני אדם שקיימו את התורה מאל"ף ועד תי"ו התם נמי כיון שהיה בידם למחות ולא מיחו הוו להו כצדיקים שאינן גמורים. עבודה זרה ד.

Rabbi Abba bar Kahana said, "What is meant by the verse: It would be too demeaning for you to kill the righteous with the wicked? Abraham said to the Holy One, blessed be He, "Master of the Universe, it is profane (חולין) to act like this to kill a righteous person together with an evil person." [The gemara asks:] Is it not so [that the righteous are also punished]? Is it not written: And I will cut off from you the righteous and the wicked (Ezekiel 21:8)? [The gemara answers that the verse in Ezekiel is referring to] a flawed "tzaddik" (righteous person.) [The gemara again asks] But a perfect "tzaddik" [will] not [be punished]? Is it not written, "And begin [the destruction] "MiMikdashi" (Ezekiel 9:6)" which Rabbi Yosef quotes the Braisa as interpreting: Don't read the verse "MiMikdashi" - from my Sanctuary but rather "MiMikodeshei" - my holy ones (righteous ones) -these are people that fulfilled the Torah from "aleph" to "tav" (from beginning to end)?" [The gemara answers] There also, since these people had the power to protest [against the acts of the wicked] and didn't, they are considered flawed "tzaddikim".

Avodah Zara 4a

C.

רבי חייא נפל ליה יאניבא בכיתניה ... ומי נפל ליה יאניבא בכיתניה והאמר רבין בר אבא ואמרי לה אמר רבי אבין בר שבא משעלו בני הגולה פסקו הזיקין והזועות והרוחות והרעמים ולא החמיץ יינם ולא לקה פשתנם ונתנו חכמים עיניהם ברבי חייא ובניו כי מהניא זכותיהו אעלמא אדידהו לא כדרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב בכל יום ויום בת קול יוצאת ואומרת כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת. חולין פו.

Rabbi Chiya had an infestation [that threatened to destroy] his flax... How could his flax become infested? Did not Ravin bar Aba (others say Rabbi Avin bar Shva) say that from the time the members of the Exile went up to the land of Israel there ceased comets, earthquakes, high winds and thunder, and the wine would not spoil nor the flax become ruined; and the Sages put their eyes toward (identified) Rabbi Chiya and his sons (as being the people referred to)? [The gemara answered:] Their merit only helped others but did not help themselves. This is in concert with the following statement of Rav Yehudah in the name of Rav: Every single day a voice would go out [from Heaven] and proclaim, "The whole world is sustained through the merit of Rabbi Chanina ben Dosa, but for Chanina, my son, it is sufficient for him to subsist on a 'kav' (the equivalent of a half gallon) of carob for a whole week." **Chulin 86a**

D.

אמר רבי גוריון ואי תימא רב יוסף ברבי שמעיה בזמן שהצדיקים בדור צדיקים נתפסים בעון הדור אין צדיקים בדור תינוקות של בית רבן נתפסים על הדור. שבת לג:

Rabbi Gurion (and others say Rav Yosef beRabbi Shemaya) said, "When there are 'tzaddikim' (righteous people) in the generation, then the 'tzaddidim' are seized because of the iniquities of the generation. When there are no 'tzaddikim', then the 'cheder' (school) children are seized for the iniquities of the generation." **Shabbos 33b**

E.

צדיק וטוב לו צדיק גמור צדיק ורע לו צדיק שאינו גמור רשע וטוב לו רשע שאינו גמור רשע ורע לו רשע גמור. ברכות ז.

The phenomenon of "the righteous person who has a good life" is experienced by a total "tzaddik" (righteous person). The phenomenon of the "righteous person who is suffering" is experienced by the flawed "tzaddik" (righteous person). **Berachos 7a**

F.

וסביביו נשערה מאד מלמד שהקב"ה מדקדק עם סביביו אפילו כחוט השערה ר' נחוניא אמר מהכא אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו אמר ר' חנינא כל האומר הקב"ה ותרן הוא יותרו חייו שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט א"ר חנא ואיתימא ר' שמואל בר נחמני מאי דכתיב ארך אפים ולא כתיב ארך אף ארך אפים לצדיקים ולרשעים. בבא קמא נ.:

"Surrounding him it is very tempestuous (or extremely meticulous " (".) Psalms 50) This verse teaches us that G-d is meticulous with those that surround him [and sets standards that are exact] as the breadth of a hair (...) Rabbi Chaninah said: All those that say that G-d is totally forgiving ([] and does not make us accountable for our actions] should be deprived of his life (in other words does not belong on G-d's world) as it is stated, "He is the Rock, his work is perfect: for all his ways are judgement." (Deuteronomy 32:4) Rabbi Chana (or as another version has it Rabbi Shmuel bar Nachmani) said: What is meant by the verse, "[G-d] is slow to show his attentions" [] and not "slow to anger" [(] Exodus 34:6)? "Slow to show attentions" refers to the attentions to righteous people (He delays reward to the next world) and to evil people (He delays punishment to the next world). **Bava Kama 50a-b**

G.

אמר ריב"ל כל השמח ביסורין שבאין עליו מביא ישועה לעולם שנאמר בהם עולם ונושע. תענית ח.

Rabbi Yehoshua ben Levi said: All those that accept their suffering with a feeling of contentment and happiness bring salvation to the world as it stated, "Through those that remember you [even as you punish them and say:] behold You are angry for we have sinned continually, we shall be eternally saved." (Isaiah 64:4)." **Taanis 8a**